

ISLAND

- hlavné mesto: Reykjavík, najsevernejšie položené hlavné mesto na svete
- úradný jazyk: islandčina
- forma štátu: republika; prezident Ólafur Ragnar Grímsson (1.8.2008 zvolený po štvrtý krát)
- Alting: najstarší parlament na svete, 1. zasadnutie r. 930
- mena: islandská koruna (=100 aurar)
- **história:**
  - sprvu osídľovaný írskymi mníchmi, tí však odišli s príchodom Nórov
  - 870 – 930 hromadné prisťahovalectvo z Nórska (ako prvý sa spomína Ingólfur Arnarson)
  - 930 – prvé zasadnutie Altingu (islandský parlament, ktorý funguje dodnes)
  - Landnámabók = Kniha osadníkov; sú tu zapísané mená prvých prisťahovalcov z Nórska (Islandčania sú na svoj vikingský pôvod hrdí a často vedia vystopovať svojich predkov až po Landnámabók)
  - v ďalších rokoch nastáva osídľovanie Nórmí, Škótmí a Írmi
  - 999-1000 – prijatie kresťanstva
  - pod nadvládou Nórska, neskôr Dánska a Nórska (po vytvorení Kalmarskej únie)
  - Island zažil dve obdobia moru („čierna smrť“); zakaždým zahubil asi polovicu populácie
  - v 16. st. nastolenie luteránskej cirkvi
  - po rozdelení Dánsko-Nórskej únie ostal Island pod nadvládou Dánska
  - 17. júna 1944 – samostatnosť, Island sa stal republikou (odvtedy štátny sviatok)
- člen NATO, ale nie EÚ
- iba málo Islandčanov má priezviská; väčšinou sa ich meno skladá z krstného mena a patronyma (t.j., meno otca s príponou –son (muži), a –dóttir (ženy)); hlavným menom je krstné meno, v zoznamoch (napríklad aj telefónnom) sú osoby zoradené podľa krstných mien
- geotermálna a vodná energia pokrýva viac ako 99% celkovej energetickej spotreby (2050 plánuje byť Island úplne energeticky nezávislý)
- vydáva sa tu najviac kníh na jedného obyvateľa na svete
- islandčina sa vyvinula zo starej nórciny, ale za posledné stovky rokov sa zmenila len nepatrne (vraj jediné slovo, ktoré Islandčania bez poznámok prevzali, bolo „amen“), takmer nemá dialekty; moderná islandčina má skloňovanie (nominatív, genitív, datív, akuzatív), tri rody podstatných mien, slovesá majú osobu, číslo, čas, spôsob, môžu byť v aktívne/pasívne/strednom tvare,
- trojmesačné letné prázdniny
- Islandčania veria v množstvo všakovakých nadprirodzených bytostí: škriatkovia, duchovia, duše mŕtvych, trollovia, ..., v prírodné sily, vplyv hviezd, ... radi sa vracajú k povestiam a ságam

- škriatkovia sú zvyčajne dobrí, pomáhajú ľuďom (ak ich necháte na pokoji)
- množstvo sopiek (Hekla, Krafla), gejzírov (slovo „gejzír“ je odvodené od názvu jedného z prameňov - Geysir), horúcich prameňov
- na Islande nejazdia vlaky (počas stavby prístavu v Reykjavíku bola vybudovaná železničná trať o dĺžke 12 km a jazdili po nej dve lokomotívy. Prvá stojí na podstavci v prístave a druhá je v skanzene...)
- špeciálne islandské plemeno koňa
- Island má po USA druhé miesto v návštevnosti kín na svete
- Vigdis Finnbogadóttir – islandská prezidentka – prvá žena na poste prezidenta
- **literatúra:**
  - ságy, skaldská poézia
  - rímur = rýmované epické básne, často využívaná aliterácia
  - Jónas Hallgrímsson
  - Jón Thorodssen – autor prvého islandského románu, „otec islandského románu“
  - Grímur Thomsen – hrdinské básne
  - Matthías Jochumsson – priekopník drámy, prekladal Shakespeara
  - Gunnar Gunnarsson
  - Halldór Laxness
  - Davíð Stefánsson
  - Tómas Guðmundsson
- „Jolasveinar“ = 13 mužíkov, niečo ako Santa Klaus – prvý sa objaví 12. decembra a posledný 24. decembra; každý má svoje meno